

Bioróżnorodność zwierząt - jej znaczenie w pracy hodowlanej

Modul no.: Precision Livestock Farming

Dr hab. inż. Ewa Wójcik, profesor uczelni

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Agrobioinżynierii i Nauk o Zwierzętach, Instytut Zootechniki i Rybactwa

Co-funded by
the European Union

Różnorodność biologiczna

Zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią, dotyczy zarówno różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz różnorodności ekosystemów.

Różnorodność biologiczna występuje na trzech poziomach organizacji przyrody:

- ❖ Ponad gatunkowym (zbiorowiska roślinne, krajobrazy),
- ❖ Gatunkowym,
- ❖ Genetycznym.

Główne zagrożenia różnorodności biologicznej

- ❖ Leśnictwo,
- ❖ Rolnictwo,
- ❖ Intensywna hodowla,
- ❖ Rybactwo i wędkarstwo,
- ❖ Gospodarka łowiecka,
- ❖ Gospodarka wodna i morska,
- ❖ Zagospodarowanie przestrzenne.

Co-funded by
the European Union

Ochrona gatunkowa w Polsce

- ❖ Ma bogatą historię;
- ❖ Pierwsze wzmianki o ochronie zwierząt znajdujemy m.in. w rozporządzeniach:
 - rok 1532 król Zygmunt Stary wprowadził ochronę żubrów, turów, sokołów i łabędzi;
 - rok 1578 król Stefan Batory wprowadził okresy ochronne dla ryb podczas tarła oraz określił zasady i metody ich połowu;
 - rok 1868 Sejm Krajowy we Lwowie uchwalił ustawę ochrony zwierząt występujących w Tatrach: świstaka i dzikich kóz;
 - rok 1919 - wprowadzenie w przepisów o ochronie rzadkich zwierząt, roślin i zabytków przyrody;
 - rok 1934 zatwierdzenie pierwszej ustawy o ochronie przyrody....

Co-funded by
the European Union

KATEGORIE ZAGROŻENIA GATUNKÓW

- ❖ EXTINCT (EX) - wymarłe
- ❖ EXTINCT IN THE WILD (EW) - wymarłe na wolności
- ❖ CRITICALLY ENDANGERED (CR) - krytycznie zagrożone
- ❖ ENDANGERED (EN) - zagrożone
- ❖ VULNERABLE (VU) - narażone
- ❖ NEAR THREATENED (NT) - bliskie zagrożenia
- ❖ LEAST CONCERN (LC) - najmniejszej troski
- ❖ DATA DEFICIENT (DD) - dane niedostateczne
- ❖ NOT EVALUATED (NE) - nie oceniane

Polska Czerwona Księga Zwierząt

EXTINCT - EX - gatunki wymarłe w Polsce- tarpan (*Equus gmelini*)

Erasmus+ project 2021-1-SK01-KA220-HED-000032068

Co-funded by
the European Union

Polska ratyfikowała Konwencję o Różnorodności Biologicznej w 1996 r.

„Upoważnia się Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikowania Konwencji o różnorodności biologicznej, podpisanej w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.”

Co-funded by
the European Union

Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich

- W 1996 r., działając zgodnie z przestaniem Konwencji o Różnorodności Biologicznej, Polska oficjalnie włączyła się do realizacji podjętej przez FAO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa - Food and Agriculture Organization of the United Nations) Światowej Strategii Zachowania Zasobów Genetycznych Zwierząt.

Co-funded by
the European Union

Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich

- W 1999 roku rozpoczęto prace nad Krajowym Programem Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt, którego nadrzędnym celem było zapewnienie, że różnorodność genetyczna zwierząt gospodarskich niezbędnych do produkcji żywności i dla rolnictwa, będzie zachowana obecnie i w przyszłości.

Co-funded by
the European Union

- Polska 25 kwietnia 2012 r. przyjęła „Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa” (Uchwała nr 163 Rady Ministrów, z dnia 9 listopada 2012) wiąże się z koncepcją rolnictwa wielofunkcyjnego, wskazując na konieczność kształtowania produkcji rolnej w zgodzie z wymogami środowiska i zachowania krajobrazu.
- Opracowano Krajową strategię zrównoważonego użytkowania i ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich oraz plan działań na rzecz tych zasobów w ramach Programu Wieloletniego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego: „Ochrona i zarządzanie krajowymi zasobami genetycznymi zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego użytkowania”.

- Zasoby genetyczne zwierząt gospodarskich utrzymywanych w Polsce są znaczne; każdy z gatunków reprezentowany jest przez kilka - kilkanaście ras, odmian i linii, wśród których występuje szereg cennych ras rodzimych (lokalnych), wytworzonych w określonym regionie, doskonale przystosowanych do lokalnych warunków środowiskowych: klimatu, gleby, zasobów paszowych i warunków utrzymania, odznaczających się specyficznymi cechami użytkowymi i unikatowym genotypem, często dostarczających unikalnych produktów, tradycyjnie wykorzystywanych przez lokalne społeczności.

- Wszystkie informacje dotyczące ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich w Polsce znajdują się na stronie:

<http://www.bioroznorodnosc.izoo.krakow.pl/>

Programy Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich

Bydło Świnie Konie Owce Drób Zwierzęta futerkowe Ryby Pszczoły Liczebności

Dokumenty

- Krajowa Strategia
- Status zagrożenia ras
- Ustawy i rozporządzenia
- Inne dokumenty
- Archiwum

Gatunki

- Bydło
- Świnie
- Konie
- Owce
- Drób
- Zwierzęta futerkowe
- Ryby
- Pszczoły
- Kozy

Inne

- Kontakty
- Publikacje
- Certyfikacja

Ważne strony

- MRIRW
- ARIMR
- EFABIS
- ERFP
- EUGENe
- CGRFA AnGR (FAO)
- GenResBridge

Strona główna

Strona startowa Bioróżnorodności

Wszystkie informacje zawarte na stronie "Bioróżnorodność" objęte są prawami autorskimi, a więc korzystanie z nich uwarunkowane jest podaniem źródła z zaznaczeniem daty dostępu.

Witamy na stronie poświęconej Bioróżnorodności Zwierząt!

W poszczególnych zakładkach znajduje się wiele interesujących informacji o poszczególnych gatunkach zwierząt objętych **Programem Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich**. Dostępne są również przepisy prawne, dokumenty dotyczące realizacji programu oraz formularze do pobrania.

GATUNKI

Bydło Świnie Konie Owce Drób Zwierzęta futerkowe Ryby Pszczoły Kozy

324266 odsłon

© 2005-2021 Instytut Zootechniki - PIB

Zwierzęta gospodarskie objęte programem ochrony zasobów genetycznych

Bydło

- bydło polskie czerwone - najstarsza polska rasa, której nieformalna ochrona została rozpoczęta w 1973 r.,
- bydło białoogrzbiete - rasa od wieków bytująca na terenach polskich; program rozpoczęto w 2003 r.,
- bydło polskie czerwono-białe - realizację programu rozpoczęto w 2007 r.,
- bydło polskie czarno-białe - realizację programu rozpoczęto w 2008 r.

Białogrzbieta

Polska czarno-biała

Polska czerwona

Polska czerwono-biała

Konie

Programami ochrony zasobów genetycznych koni objętych jest siedem ras:

- Hucuty - od 1999r.,
- Koniki polskie - od 1999r.,
- Konie małopolskie - od 2005r.,
- Konie śląskie - od 2005r.,
- Konie wielkopolskie - od 2007r.,
- Konie sokólskie - od 2008r.,
- Konie sztumskie - od 2008r.

Co-funded by
the European Union

HUCULSKIE

KONIKI POLSKIE

KOŃ MALOPOLSKI

KOŃ WIELKOPOLSKI

KOŃ ŚLĄSKI

KOŃ SOKÓLSKI,

KOŃ SZTUMSKI

Świnie

Ochroną genetyczną objęte są rasy wywodzące się od prymitywnych świń z terenów polskich i Wileńszczyzny.

Naturalny rozwój populacji świń ras lokalnych, przy aktualnych uwarunkowaniach rynkowych, byłby niemożliwy z powodu gorszych wskaźników użytkowości tucznej i rzeźnej w stosunku do ras mięsnych oraz ich mieszańców.

Świnie ras lokalnych posiadają cechy: dobra płodność, plenność i cechy mateczne, bardzo dobra jakość mięsa, specyficzna dla tych ras genetyczna odporność na choroby oraz odmienność genetyczna i fenotypowa od ras utrzymywanych powszechnie.

Co-funded by
the European Union

ŚWINIA PUŁAWSKA

ŚWINIA ŻŁOTNICKA BIAŁA

ŚWINIA ŻŁOTNICKA PSTRA

Co-funded by
the European Union

Owce

- Rodzime, prymitywne rasy owiec odegrały dużą rolę w kształtowaniu późniejszych szlachetnych regionalnych typów owiec, a merynos starego typu był protoplastą grupy owiec merynosowych charakteryzujących się doskonałą jakością wełny.
- Lokalne rasy owiec cechuje bardzo dobre przystosowanie do miejscowych warunków środowiska, minimalne wymagania paszowe oraz duża odporność na choroby i niekorzystne warunki bytowania.

Co-funded by
the European Union

białogłowa owca mięsna

cakiel podhalański

merynos odmiany barwnej

White-headed meat sheep

merynos polski w starym typie

owca czarnogłówka

owca kamieniecka

owca koridel

owca olkuska

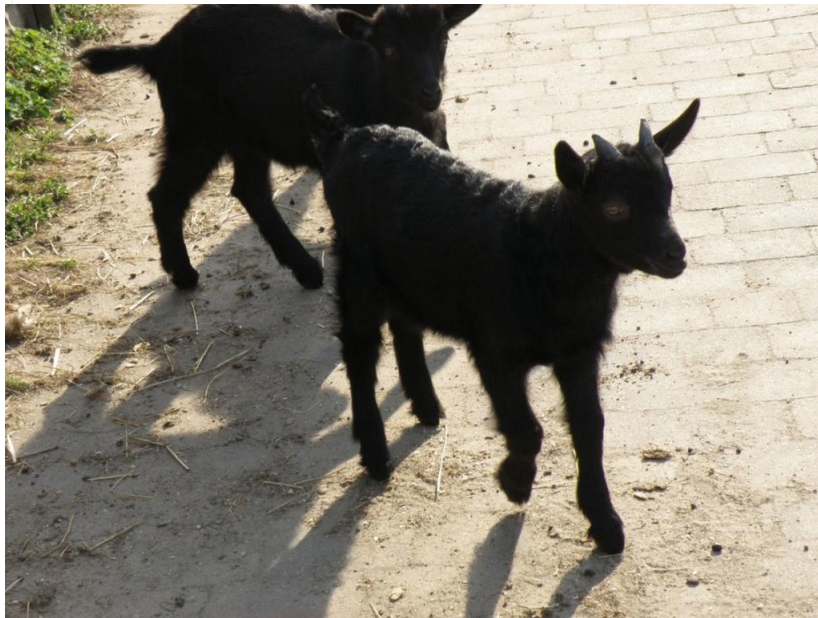
owca pogórza

D-000032068

Kozy

- Koza karpacka
- Koza sandomierska
- Koza kazimierzowska

Kury

ISAGREED

Czubatka polska, Ród CP-11

Czubatka polska, Ród CP-22

Karmazyn/ Rhode
Island Red (K-22)

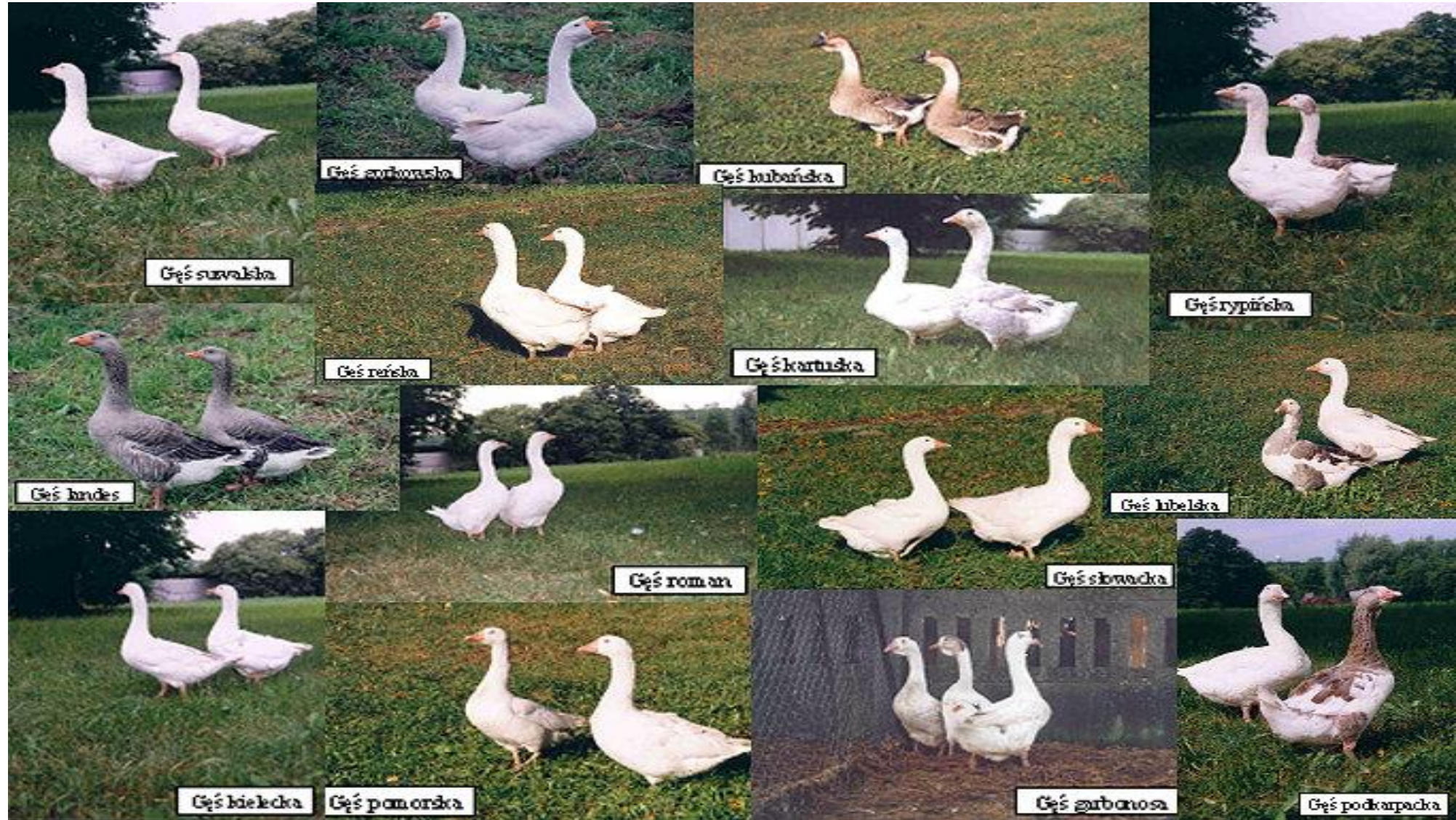
Karmazyn/ Rhode
Island White (A-33)

LEGHORN (G-99, H-22 i H-33)**SUSSEX (S-66)****ŻÓŁTONÓŻKA
KUROPATWIANA (Ż-33)****POLBAR (Pb)****ZIELONONÓŻKA KUROPATWIANA (Z-11 i Zk)**

Gęsi

Krajowym programem ochrony zasobów genetycznych zwierząt objętych jest 14 ras/odmian gęsi w tym:

Biłgorajska (Bi)
Zatorska (ZD-1)
Garbonosa (Ga)
Kartuska (Ka)
Kielecka (Ki)
Lubelska (Lu)
Podkarpacka (Pd)
Pomorska (Po)
Rypińska (Ry)
Suwalska (Su)
Słowacka (Sł)
Romańska (Ro)
Kubańska (Ku)
Landes (LsD-01)

Kaczki

Pekin krajowy

Pekin duński

Kaczki pomniejszone

Pekin angielski

Pekin francuski

Królik Popielniański biały

Lis białoszyjny

Lis pastelowy

Szynszyla beżowa

Tchórz hodowlany

Erasmus+ project 2021-1-SK01-KA220-HED-000032068

Nutrie

- czarna dominująca
- bursztynowo-złocista
- biała niealbinotyczna
- sobolowa
- perłowa
- grenlandzka

Ryby

- Pstrąg tęczowy
- Karp zatorski
- Karp starzawski
- Karp litewski
- Karp ukraiński
- Karp polski golyski

Linia 3

Linia B

Linia K

Linia Ur

Pszczoty

- Kampinoska,
- Augustowska,
- Asta,
- Północna
- Kraińskiej linii Dobra

Partners:

Siedlce University
of Natural Sciences
and Humanities

Czech University
of Life Sciences Prague

Thank you for your attention!

This presentation has been supported by the Erasmus+ KA2 Cooperation Partnerships grant no. 2021-1-SK01-KA220-HED-000032068 "Innovation of the structure and content of study programs in the field of animal genetic and food resources management with the use of digitalisation - Inovácia obsahu a štruktúry študijných programov v oblasti manažmentu živočíšnych genetických a potravinových zdrojov s využitím digitalizácie". The European Commission support for the production of this presentation does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Name Surname

Email address

Co-funded by
the European Union

Strony www

- <https://www.ekologia.pl/srodowisko/przyroda/rys-opis-wystepowanie-i-zdjecia-zwierze-rys-ciekawostki,22682.html>
- <https://www.ekologia.pl/wiedza/zwierzeta/swistak>
- <https://www.ekologia.pl/srodowisko/przyroda/bielik-opis-wystepowanie-i-zdjecia-ptak-bielik-ciekawostki,28181.html>
- <https://dinoanimals.pl/zwierzeta/morswin-phocoena-phocoena/>
- <http://www.drapiezniki.pl/481-niedzwiedz-brunatny.html>
- https://visitmalopolska.pl/en_GB/-/tatry-moc-gor-
- <https://tamtrongroup.com/pl/przemyslu/lesnictwo/>
- https://www.sadyogrody.pl/agrotechnika/103/nowoczesne_rolnictwo_moze_isc_w_parze_z_bioroznorodnoscia,2522.html
- <https://dzielonaturyblog.wordpress.com/2016/11/18/kontrowersje-wokol-myslistwa/>
- <https://swiatrolnika.info/informacje/>
- <https://www.ekologia.pl/ciekawostki/sukces-w-tatrach-zyje-coraz-wiecej-kozic,20000.html>
- <https://hotel-polska.eu/zagospodarowanie-przestrzenne/>
- <https://turystyka.wp.pl/puszcza-bialowieska-zubr-zaatakowal-turyste-6551516419685248a>
- <https://www.ekologia.pl/srodowisko/przyroda/kozica-tatrzanska-opis-wystepowanie-i-zdjecia-zwierze-kozica-tatrzanska-ciekawostki,23377.html>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Tarpan_%28ko%C5%84%29
- https://kliniska.szczecin.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/Wo5w/content/kilka-slow-o-koniku-polskim-
- <http://www.bioroznorodnosc.izoo.krakow.pl/>
- <https://izoo.krakow.pl/>

Co-funded by
the European Union